

kunde passende begrænses, saa kunde jeg være mere tilbøielig til at gaae ind derpaa. Et andet Punct, som forekommer mig betænkelig, er den Maaade, hvorpaa Sognepræstens Stilling i Sogneforstanderskabet er bestemt. Der er dem, der mene, at Sognepræsten aldeles ikke burde have Adgang til at sidde i Sogneforstanderskabet, undtagen forsaavidt han dertil blev valgt. Man paaberaaber sig, at det, at Præsten som saadan kunde være Medlem af Sogneforstanderskabet, skulde stride mod Communens Berettigelse til selvstændigt at styre sine Anliggender, og at han paa Statens Vegne kun burde have Tilsyn med samme. Det forekommer mig imidlertid, at jeg aldrig har kunnet opdage nogen klar Tanke i den Mening, at Sognepræsten vel skulde have et saadant Tilsyn, men ikke nogen Deelagtighed i selve Bestyrelsen. Der blev nylig udtalt, at han skulde see paa, at der ikke blev handlet aabenbart imod Loven; det er jo imidlertid næsten aldrig Tilfældet med de communale Beslutninger, at der er Spørgsmaal om ligefrem at handle mod en Lov, men det kommer an paa rigtigt at anvende den. Dersom man ikke vil gjøre det, som billigt og forholdsmæssigt bør gjøres for Fattig- og Skolevæsenet, kan man ikke sige, at det strider ligefrem mod Loven; her kommer det an paa en Bedømmelse af hvad der efter de concrete Omstændigheder skal gjøres til Lovens rette Opfyldelse, og denne Bedømmelse maatte ligesaa vel tilkomme dem, der skulle have Tilsyn, som dem, der skulle bestyre under Andres Tilsyn. Jeg troer, at Communernes Selvstændighed vil være i høi Grad lidende under, om Præsten skulde føre et saadant Tilsyn, at han ideligt kunde komme til, fordi han fandt, at Communalbestyrelsen, at Sogneforstanderskabet ikke gjorde f. Ex. for Fattig- og Skolevæsenet, hvad der var billigt, at anmelde Sagen for høiere Autoriteter, saa der vilde finde en idelig Indgriben fra disses

Side Sted. Det vilde Communalfriheden lide meget mere ved, end ved at Sagen forhandles mellem Præsten og de valgte Sogneforstandere, hvorved de gjensidigt kunde komme til at indvirke paa hinandens Mening og ordentligviis komme til et saadant Resultat, at der ikke bliver Tale om at bringe Sagen ind for de høiere Autoriteter. Der vil i høi Grad tabes, hvis Præsten skulde have blot Tilsyn og dette Tilsyn skulde betyde Noget. Skulde det ikke betyde Noget, vil man udsættes for, at et eller andet Sogneforstanderskab glemte de Pligter, det havde mod Fattig- og Skolevæsenet. Dengang da der blev forhandlet om § 98 i Grundloven, gik man ud fra, at saadanne Gjenstande som Fattig- og Skolevæsenet ikke vare rene Communalanliggender, og at Communens Medlemmer ikke med Hensyn til dem kunde have en saadan Myndighed som den, man meente der burde tilkomme dem i communale Anliggender i Almindelighed; men det blev forandret derhen, at denne Forskel mellem rene communale Anliggender og saadanne Statsotemed, som skulde gennemføres gennem Communerne, ikke blev saaledes udtalt. Det var, fordi man fandt, at der i alle communale Forhold ogsaa er en almindelig Interesse, som Staten maa være berettiget til at sørge for; men jeg troer, at Staten sørger bedst for dem, og derhos paa den med Communalfrihed meest stemmende Maaade, naar Staten gennem sine Organer udøver en Indvirkning under selve Forhandlingerne, og derved vil et Resultat i Reglen bedre tilvelebringes, end ved at Statsmagten og Communalmagten ideligen staae fiendtligt mod hinanden eller dog i Modsatning. Det ærede Udvalg er heller ikke gaaet ind paa, at Præsten skulde udelukkes, men det har imidlertid foreslaaet en Forandring i hans Stilling, som jeg troer virkelig er lidet hensigtsmæssig.